

Niet waar, een mensch moet zichzelf door en door kennen, zijn zieleleven binnenste buiten durven keuren. Alle ervaringen in zijn leven en alle beweegredenen om tot iets te komen hebben diepere oorzaken. Men moet die opsporen, registreren, men moet tot zichzelf inkeeren, daardoor veel met zichzelf bezig zijn.

Al deze dingen hebben natuurlijk op zichzelf groote betekenis en waarde, wie zou het ontkennen. Maar deze analyse, dit onderzoek, vaak met seksueelen of erotischen inslag, door half- of geheel onbevoegden beoefend, richt in veler zieleleven groote schade aan.

Onlangs las ik dat jongelui elkaar ontmoetend de vraag stellen: hoe staat het met je minco (= minderwaardigheidscomplex)? Brrr.

Mijn ervaring is, dat dit „gepeuter aan de ziel“ aan menigeen meer kwaad dan goed gedaan heeft.

De schrijver vervolgt: „men wordt zoo ontzettend voorzichtig en scrupuleus“, welke motieven etc. aan zijn daden ten grondslag liggen.

Voorzichtigheid nu is een deugd.

Was 't maar waar, dat zij de vrucht was van zulke zelfanalyse pogingen.

Maar ik geloof dat 't net omgekeerd staat: men wordt meer en meer onvoorzichtig. Men meent, dat men in staat is, „zijn zieleleven binnenste buiten te keuren“. Maar dat is een blijvende onmogelijkheid. De waan zelf is reeds een wapen in Satans hand. Zooals ook alle ongeloofige zelfonderzoeking zelf, die nimmer de rechte zelfbeproeving worden wil, doch juist deze afweert, in vijandschap tegen den Heere en Zijn Woord. Wie het zelfonderzoek van het geloof scheidt, geneest de breuk niet, ook niet „op het lichtst“. Hij slaat een breuk, en verergert ze.

Radio-rede van dr Buchman.

Het „Algemeen Weekblad“ geeft een gedeelte uit een radiorede van dr Buchman, den bekenden leider der naar hem genoemde „beweging“. Wij nemen daaruit twee volzinnen over. De eerste is deze:

Elk mensch heeft onmiddellijk een taak te vervullen, hij kan voor zichzelf een verandering van hart aanvaarden, hij kan besluiten om elken dag naar God te luisteren, en kan beginnen om een wereld op te bouwen zonder haat, zonder vrees en zonder hebzucht.

De tweede, onmiddellijk daarop volgende, luidt:

Er is genoeg in de wereld voor de behoeften van elk volk, maar niet genoeg voor de hebzucht van elk volk.

Wel genoeg voor de behoeften.

Niet genoeg voor hebzucht, d.w.z. eigenwillig grijpen naar wat wij eigenwillig proclameeren als behoeften. Zet nu voor „behoeften“ het woord „geestelijke“, en de tweede volzin veroordeelt den eersten.

Een consciëntiekreet.

Als ik het goed zie, is het niet minder dan een consciëntiekreet als ds H. C. v. d. Brink in het kerkblad van de z.g. Geref. Kerken in Hersteld Verband onderstaand citaat geeft uit het orgaan „Kerk en Vrede“:

„Zonder eenigen twijfel valt in den bijbel oorlog onder het verbod van doodslag en staat dus iedere oorlog zedelijk geoordeeld als zonde. In beginsel is iedere oorlog zonde!..... Oorlog en Evangelie zijn een onverzoenlijke tegenstelling en God elstcht van ons, van de ongerechtigheid van den oorlog af te staan.“ Aan het slot staat: „Wij roepen allen, die den naam van Jezus Christus belijden, op, met dezen naam ernst te maken.“

En als hij dan opmerkt:

Deze „wij“ zijn: „Het Hoofdbestuur van Kerk en Vrede“. En daaronder zijn er, die den naam van Jezus Christus niet belijden, maar Hem verloochenen door Hem de kroon Zijner waarachtige Godheid te ontnemen en die Zijn Evangelie, waarvoor zij beweren in de bres te staan, van zijn kern berooven, omdat zij niet gelooven in Zijn plaatsbekleedend lijden en sterven, als den eenigen grond voor de verzoening van onze zonden en die der gansche wereld!!

Vervolgens:

De schr. beweert te. dat het woord „defensie“ gekozen is — immers door de regering — om ons volk te misleiden; het verholten doel zou derhalve zijn oorlog — een absurde bewering, die lijnrecht tegen de feiten ingaat, zoodat weerlegging totaal overbodig is; 2e. dat „men“ — wie kunnen dit anders zijn dan de regering en bijna geheel het volk, behalve de overtuigde antimilitaristen — alles offert voor het militaire geweld. Waaruit dat militaire geweld in ons land blijkt, wordt natuurlijk niet aangetoond, want dat kan ook niet. Hij zegt: „Aan militaire zaken wordt nu zoo ongeveer 1½ miljoen gulden per dag uitgegeven.“ Maar hij verzwijgt, wat hij toch ook weet, dat ongeveer eenzelfde som gelds dagelijks wordt besteed aan belangen van socialen aard. Toch ook nationale belangen! Doch dat strijdt met het axioma, dat hij poneert: „de nationale belangen zijn gelijk aan de „defensie“-belangen.“

Grenst niet zulk een voorlichting(?) van het volk aan opruiing van het volk?.....

Ds v. d. Brink haalt een vermaning aan de Christelijke jeugd in deze dagen aan:

„Wij hebben hun allen, gelijk ook ons zelf, maar één ding te vragen: laat u bij die beslissingen leiden door Jezus Christus en door Zijn Evangelie. Jezus Christus is onze Heer. Andere heeren hebben geen recht op ons.“

Daartegenover stelt ds v. d. Brink:

Jezus heeft, toen Hij op aarde was, den keizer van Rome als Zijn heer erkend. En Zijn apostel vraagt van ons in Zijn naam aan de door God verordende Overheid als onzen heer ons te onderwerpen en als bewijs, dat wij God willen vreezen, dien koning te eeren.

Wij zijn dankbaar voor dit „getuigenis“ van ds v. d. Brink.

K. S.

BOEKBESPREKING

„Peter Senior en Peter Junior“, door J. M. Westerbrink—Wirtz.

H. A. v. Bottenbrink — Amsterdam.

Mevrouw Westerbrink—Wirtz beschrijft in dit boek het leven van een man, die leeft aan een minderwaardigheidsgevoel. Serieus analyseert ze het gedachtenleven van Peter Berg, en voor zoover we het kunnen beoordeelen, is haar werk psychologisch wel verantwoord. Toch komt het boek niet boven de middelmaat uit. Het boeit niet, en op den duur zijn deze gedachtenontledingen vermoedend. Het is vlak geschreven. Niet in de zin van oppervlakkig, want dat is dit boek zeer zeker niet. Maar de schrijfster behandelt alles even monotoon. Van de dramatische momenten, die er toch genoeg in voorkomen, maakt ze niet wat er van te maken is. En daarom laat dit boek weinig indruk achter.

M.

Gr. G.—Sm.

„Het nieuwe lied“, door Han Molenkamp. D. A. Daamen's Uitgevers-Mij — 's-Gravenhage.

Dit boek is een debuut, en het draagt tot ondertitel „de roman van een kantoorbediende“. De schrijver heeft er blijkbaar naar gestreefd om zijn stijl modern en zakelijk te doen zijn. Soms gelukt hem dat. Maar heel vaak worden we vergast op opzettelijkheden. „Verkeerslichten flitsen, snijden de massa in groote hopen. Jakkende fietsers zoeken aansluiting bij het peleton voor hen; vormen een dunne verbinding, die zich snel verbreedt en uitzet, tot het verkeer weer als een dikke stroopklodder door den stratenhals glijdt.“

De milieuschildering is goed, het kantoorleven is met kennis van zaken beschreven. Er zijn goede momenten in dit boek. De scène waarin de oude boekhouder, bij het vernemen van zijn ontslag, heel zijn opgekropte Jodenhaat uitstort over de beide firmanten, is een van die goede momenten. Maar over het algemeen staat er nog zooveel onbelangrijks in „Het nieuwe lied“. Er had zoo heel veel uit gemist kunnen worden. Misschien had het, sterk besnoeid, een goede novelle kunnen zijn. Nu is het een boek geworden, dat men éénmaal doorleest, misschien wel aardig vindt, maar voor een tweeden keer niet meer uit de kast haalt.

M.

Gr. G.—Sm.

KERKNIEUWS

GENERALE SYNODE DER GEREFORMEERDE KERKEN.

Negende zitting.

De 9e zitting van de Generale Synode der Geref. Kerken in Nederland ving Donderdagmorgen aan met het zingen van 2 verzen van Ps. 43.

Van de classis Middelburg, die in vergadering bijeen was, kwam een telegram in van zegenbede.

Duitsche studenten.

Prof. dr D. Nauta rapporteerde over het verzoek van de Synode des Altreformierten Kirchen Deutschlands inzake verlenging van dispensatie aan Duitsche theol. studenten in betrekking tot het spreken van een stichtelijk woord. Ingewilligd.

Aan de kerken van de classis Bentheim en Oostfriesland, die niet ter Synode kunnen vertegenwoordigd zijn, zal een schrijven van medeleven gezonden worden.

Wonosobo.

Ds N. Duijsenda rapporteerde over Wonosobo strekkende tot goedkeuring van de handelingen van deputaten inzake W. en Ds K. v. Dijk en 't machtigen van deputaten om met den kerkeraad van Heeg en deputaten der Friesche Zendingssynode de rekening over 38 en de begroting 39 vast te stellen, terwijl aan deze deputaten opgedragen wordt in den arbeid in Wonosobo in de komende 3 jaren bij gebleken behoefte bij te dragen maximaal f17.000,— per jaar.

Dr A. D. R. Polman van Bolsward hield een pleidooi om met het oog op den medischen dienst het bedrag te brengen op f18.000,—, zulks temeer nu 1 Oct. a.s. de band met het gouvernement verbroken wordt.

Na eenige discussie waaraan ook ds W. Breukelaar deelnam, oordeelde de Synode om financiële redenen niet aan het verzoek van dr Polman namens Friesland, te kunnen voldoen en werd het bedrag van f17.000,— met groote meerderheid gehandhaafd.

Ter Synode verscheen ds J. Douma van Britsum, secundus van dr W. A. v. Es, die door ontstaan instemming betuigde met de belijdenisschriften en door den praeses verwelkomd werd.

Leden die elders kerken.

Prof. dr G. M. den Hartogh rapporteerde over het verzoek van den kerkeraad van Leiderdorp, inzake toepassing van censuur t.a.v. leden, die elders kerken. Waar over die censuur geen eenstemmigheid verkregen werd, vroeg men het advies der Generale Synode. De conclusie oordeelde, dat het hier geldt een zonde van eigenwilligen godsdienst van op den duur ernstigen aard.

De conclusie betuigt instemming met het advies van de Part. Synode van Zuid-Holland-N. om na lankmoedigheid en veelvuldig vermaan tenslotte bij hardnekkige weigering de censuur toe te passen, zonder evenwel tot de uiterste remedie over te gaan.

De rapporteur deelde in zijn rapport mede, dat in de commissie ook een minderheid is.

Daarvan maakte prof. dr Nauta zich tolk, oordeelend, dat hoewel het elders kerken is af te keuren, dit niet is een tuchtwaardige zaak. Ook zijn er praktische bezwaren voor tal van randkerken.

Een levendige discussie ontspoon zich, waaraan deelnamen ouderling J. v. Woerden van Raamsdonkveer, prof. dr G. Ch. Aalders, prof. dr H. H. Kuyper (die het beroep op Voetius in het rapport wraakte), ds T. J. Hagen, prof. dr K. Dijk en prof. dr K. Schilder, (die waarschuwde tegen elke generaliserende beslissing).

Laatstgenoemde stelde een andere conclusie voor, overgenomen door ds J. de Vries te Tilburg e.a., waarin wordt uitgesproken, dat in deze aangelegenheid elk geval op zichzelf moet bezien en geen uitspraak in het algemeen moet gedaan, waarom de Synode zich met het advies met de Part. Synode van Zuid-Holland-N. niet vereenigen kan.

Hierna beantwoordde de rapporteur de gemaakte opmerkingen, nader de meerderheidsconclusie verdedigend.

Prof. dr D. Nauta diende een amendement in, overgenomen door de Friesche afgevaardigden dr Polman—dr de Groot, waarin uitgesproken wordt, dat met het geven van vermaningen moet worden volstaan.

De conclusies van de meerderheid der commissie kwamen hierna in stemming en werden verworpen met 30 tegen 20 stemmen. De zaak werd vervolgens even aangehouden.

Varia.

Dr G. Keizer rapporteerde hierna over de handelingen van het moderamen van de vorige Synode (Amsterdam 1936), over welk rapport ds H. de Bruin rapporteerde. Goedgekeurd.

Prof. dr K. Dijk bracht hierna het rapport uit van de Geref. Kerk van 's-Gravenhage-West als archiefbewarende kerk en eveneens het rapport van deputaten voor toezicht op het synodaal archief. Dr Th. Ruys jr bracht als archivaris en adviseur voor de kerkelijke archieven zijn rapport uit.

Ds C. Mak bracht hierna over deze drie rapporten rapport uit. De Synode betuigde dank aan de kerk van Den Haag-West en den archivaris voor hun arbeid, besloot de kerk van West opnieuw aan te wijzen als archiefbewarende kerk en het mandaat van dr Ruys te verlengen. Zij aanvaardde de door deputaten voorgestelde concept-instructie voor den archivaris en besloot een algemeen oproep te richten tot kerkeraden en particulieren om stukken, die van historische waarde zijn voor onze kerken welwillend aan het archief af te staan.

Aan de discussie namen deel de hoogleraren prof. dr D. Nauta en prof. dr G. Ch. Aalders.

Te kwart na 12 uur werd de morgenvergadering gesloten.

De middagvergadering.

In de middagvergadering rapporteerde allereerst prof. dr J. Waterink over een bezwaarschrift en vervolgens over een resolutie van de Federatie van Chr. verenigingen van en voor vrouwen en meisjes. Voor kennisgeving aangenomen. Dezelfde rapporteerde ook over een ingekomen schrijven onder pseudoniem met als bijlage een concept-leerboek voor de catechisatie. Alhoewel op zichzelf beschouwd deze zaak van buitengewoon belang is, besloot de Synode, die terzake ook geen deputaten heeft benoemd, thans hierop niet nader in te gaan en het concept den afzender te retourneren.

Provisionele sluiting.

Prof. dr D. Nauta rapporteerde vervolgens over een missive van de Part. Synode van Friesland-N. in betrekking tot het provisioneel sluiten eener Gen. Synode en het daardoor latent laten voortduren daarvan met geest en bedoeling der K.O. niet schijnt overeen te komen, terwijl ook de praktijk leert, dat zulk provisioneel sluiten voor allerlei bezwaren stelt. Ook oordeelt Friesland-N. het gewenscht, dat de Gen. Synode meer dan eenmaal in de drie jaren bijeenkomt, waarom zij oordeelt de Gen. Synode te moeten adviseeren deze zaak nader onder oogen te zien.

De conclusie spreekt uit, dat het provisioneel sluiten eener Synode als zoodanig niet gezegd kan worden met de Kerkenordening in strijd te zijn. Ook oordeelt zij, dat er geen genoegzame redenen bestaan om de Synode vaker dan eenmaal in de drie jaren bijeen te roepen en dit integendeel groote bezwaren met zich medebrengt.

Na een enkele opmerking van ds W. H. den Houting werden de conclusies met algemeene stemmen aangenomen.

Hierna bracht dr J. Thijss het rapport uit van deputaten voor de oefening van het verband tusschen de Geref. Kerken in Nederland en de Theol. Faculteit der V.U. Wij ontleenen er aan, dat de predikanten ds J. J. Miedema te Groningen, ds K. Fernhout en dr W. A. v. Es, resp. door den dood en bedanken aan den kring van deputaten ontvielen.

Ouderling J. Manni te Rotterdam rapporteerde over dit rapport dat strekte tot goedkeuring van handelingen van deputaten en decharge van hun financieel beheer. Conform besloten.

Prof. dr G. M. den Hartogh rapporteerde hierna over het rapport van deputaten voor onderzoek naar mogelijke beperking van het appel-recht.

Het appel-recht.

Deputaten adviseeren de Synode te besluiten: 1e in de beslissingen over gevallen waarin van het recht van appel kennelijk misbruik is gemaakt niet met een eenvoudige afwijzing van het ingestelde appel te volstaan, doch daaraan voortaan steeds toe te voegen een ernstige vermaning en bestraffing vanwege dat misbruik; en 2e in kwesties welke betrekking hebben op grensregelingen en geschillen daaruit voortvloeiende, voor zooveel daarbij niet twee Part. Synoden zijn be-